

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA.

ARG. (YEAR) 31.

LÖSNUMMER 10 CENTS

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 23 Augusti, 1923.

LÖSNUMMER 10 CENTS

No. 34

En våldsam tyfon härjar i Kina

En våldsam tyfon härjade den 18 dennes den kinesiska kusten och krävde hundratals liv.

Ett stort antal fartyg drevo ut i hamnen och slogs i spillror.

En våldsam cyklonartad storm härjade den 18 dennes den kinesiska kusten, varvid 100 personer blevo dränkta ute på havet och ett annat hundratal döddes på landbancan, förutom att ett stort antal strådes. Stormen beskrives vara den värsta, som härjat i Kina sedan 1905, och bröt ut vid niotiden på morgonen, efter att en lugn och stilla natt passerat. Den ökade hela tiden i styrka och hastighet och varade för flera timmar. Träd rycktes upp med rötterna, telefon- och telegrafledningar blevo avbrutna och ramponerade, och i staden Hongkong för stormen våldsam fram, orsakande stora skador. Ej mindre än tolv katter omkullstörtades i Hongkong och tjugo i Kowloon, varvid 40 människor förlorades. Många europeiska handelsmän ramponerades, tagna avlyftades och delvis raserade. Hotell Peak blev fullständigt raserat. Inga europeer ha ännu rapporterats dödade av olyckorna på landet.

Största skadorna och manspillan ägde rum ute på det upprödda havet. Hamnen var en fruktansvärd anblick att skåda. Skyhöga vågor svepte hamnen, sköljde över hamnvallarna, övervämmade de lägre liggande gatorna och åstadkom skador av alla slag. Anzars, som voro förtöjda i Kowloon-viken för att söka skydd, slöstes från sina förtöjningar och drovo hjälplösa ut i hamnen. Omkring tjugo ångare ha strandat. Bland dessa var dubbelpropellerångaren Hang Chow, vilken sjöattes under högtidliga ceremonier från Takoo-kanalen den 16 dennes. Då stormen var på sin höjd, blevo två stora japanska ångare drivna mot stranden med våldsam hastighet men blevo på ett underbart sätt räddade från att bli slagna i spillror mot stranden. Ett stort antal av de i hamnen liggande fartygen gingo till botten. Bland dessa var den brittiska submarinen L-9, tre engelska handelsfartyg, en fransk, 2 japanska och 8 kinesiska samt en polskåb.

Anzaren Ming Sang visade länge för hjälp, och en bergsbrädd gjorde försök till räddning, men till sist kunde den inte räddas och sönk sig.

Traktat mellan U. S. A. och Mexico

Förhandlingarna slutförde de dokument vederbörande under tecknade.

Förenta Staterna kommer att sända ambassadörer till Mexico.

MEXICO CITY den 16 aug.—Protokollen över förhandlingarna vid konferensen mellan representanter för Förenta Staterna och Mexico för upprättandet av en överenskommen mellan de två länderna, varigenom de diplomatiska förbindelserna kunna återknytas, blevo den 15 dennes under tecknade.

Under tecknandet slutförde de underhandlingarna, som pågick under övriga månaders tid, mellan Charles B. Warren och John Barton Bane, den amerikanske presidentens representanter och Fernando Gonzales Roa o. Ramon Ross, representanter för president Obregon. De aktuella underhandlingarna voro emellertid gjorda av Juan F. Urquidí och J. Ralph Ringe, sekreterare för de amerikanska och mexikanska delegationerna, respektive.

Den mexikanska delegationen kommer omedelbart att resa till Washington för att till president Coolidge och statssekreterare Hughes överlämna protokollen och dokumenten samt de anspråk, som medfölja. Det antages allmänt härstädes, att den mexikanska delegationen med avseende på petroleumlagstiftningen och jordbrukslagarna, som införats i de förhandlingarna, som i dag under tecknats, är fullkomligt acceptabla för den amerikanska administrationen, och att det ej kommer att taga lång tid, förrän Förenta Staterna kommer att sända en officiell ambassadör till Mexico. De av mexikanerna uppsettade förordningarna rörande petroleumlagstiftningens exploatering och utlämningarna rätt anses den amerikanska delegationen acceptabla och föreslå, att den amerikanska administrationen tazer dem i hänsynfullt och noggrant övervägande.

En våldsam tyfon härjar i Kina

En våldsam tyfon härjade den 18 dennes den kinesiska kusten och krävde hundratals liv.

Ett stort antal fartyg drevo ut i hamnen och slogs i spillror.

En våldsam cyklonartad storm härjade den 18 dennes den kinesiska kusten, varvid 100 personer blevo dränkta ute på havet och ett annat hundratal döddes på landbancan, förutom att ett stort antal strådes. Stormen beskrives vara den värsta, som härjat i Kina sedan 1905, och bröt ut vid niotiden på morgonen, efter att en lugn och stilla natt passerat. Den ökade hela tiden i styrka och hastighet och varade för flera timmar. Träd rycktes upp med rötterna, telefon- och telegrafledningar blevo avbrutna och ramponerade, och i staden Hongkong för stormen våldsam fram, orsakande stora skador. Ej mindre än tolv katter omkullstörtades i Hongkong och tjugo i Kowloon, varvid 40 människor förlorades. Många europeiska handelsmän ramponerades, tagna avlyftades och delvis raserade. Hotell Peak blev fullständigt raserat. Inga europeer ha ännu rapporterats dödade av olyckorna på landet.

Största skadorna och manspillan ägde rum ute på det upprödda havet. Hamnen var en fruktansvärd anblick att skåda. Skyhöga vågor svepte hamnen, sköljde över hamnvallarna, övervämmade de lägre liggande gatorna och åstadkom skador av alla slag. Anzars, som voro förtöjda i Kowloon-viken för att söka skydd, slöstes från sina förtöjningar och drovo hjälplösa ut i hamnen. Omkring tjugo ångare ha strandat. Bland dessa var dubbelpropellerångaren Hang Chow, vilken sjöattes under högtidliga ceremonier från Takoo-kanalen den 16 dennes. Då stormen var på sin höjd, blevo två stora japanska ångare drivna mot stranden med våldsam hastighet men blevo på ett underbart sätt räddade från att bli slagna i spillror mot stranden. Ett stort antal av de i hamnen liggande fartygen gingo till botten. Bland dessa var den brittiska submarinen L-9, tre engelska handelsfartyg, en fransk, 2 japanska och 8 kinesiska samt en polskåb.

Anzaren Ming Sang visade länge för hjälp, och en bergsbrädd gjorde försök till räddning, men till sist kunde den inte räddas och sönk sig.

Traktat mellan U. S. A. och Mexico

Förhandlingarna slutförde de dokument vederbörande under tecknade.

Förenta Staterna kommer att sända ambassadörer till Mexico.

MEXICO CITY den 16 aug.—Protokollen över förhandlingarna vid konferensen mellan representanter för Förenta Staterna och Mexico för upprättandet av en överenskommen mellan de två länderna, varigenom de diplomatiska förbindelserna kunna återknytas, blevo den 15 dennes under tecknade.

Under tecknandet slutförde de underhandlingarna, som pågick under övriga månaders tid, mellan Charles B. Warren och John Barton Bane, den amerikanske presidentens representanter och Fernando Gonzales Roa o. Ramon Ross, representanter för president Obregon. De aktuella underhandlingarna voro emellertid gjorda av Juan F. Urquidí och J. Ralph Ringe, sekreterare för de amerikanska och mexikanska delegationerna, respektive.

Den mexikanska delegationen kommer omedelbart att resa till Washington för att till president Coolidge och statssekreterare Hughes överlämna protokollen och dokumenten samt de anspråk, som medfölja. Det antages allmänt härstädes, att den mexikanska delegationen med avseende på petroleumlagstiftningen och jordbrukslagarna, som införats i de förhandlingarna, som i dag under tecknats, är fullkomligt acceptabla för den amerikanska administrationen, och att det ej kommer att taga lång tid, förrän Förenta Staterna kommer att sända en officiell ambassadör till Mexico. De av mexikanerna uppsettade förordningarna rörande petroleumlagstiftningens exploatering och utlämningarna rätt anses den amerikanska delegationen acceptabla och föreslå, att den amerikanska administrationen tazer dem i hänsynfullt och noggrant övervägande.

Eamonn De Valera har arresterats

Den republikanske presidenten arresteras av soldater då han talar till 20,000 personer.

Republikanerna deltaga i valet och ha en massa kandidater.

Situationen i Irland har en längre tid varit rätt lugn, sedan Eamonn De Valera för någon tid sedan avlästade det kritiska uppträdandet av republikanerna och förklarade, att han och hans parti icke skulle besagna våldshandlingar för att uppnå sina avsikter utan politiska medel. Republikanerna ha emellertid allmänt uppträtt i det förestående valet med en viss kraft och uppställt kandidater till valet, varhelst de trott sig ha haft utsikt att vinna. De ha förklarat, att de ämnar lösa sig för folkviljan, men också, att denna allena är de enda faktorer, som skall bestämma, om Irland vill ha Fristaten eller Republikan.

Det republikanska partiet är emellertid i Fristaten ögon av revolutionärer och förräderare, och regeringen förklarade officiellt, att alla angrepp på regeringen komme att betraktas som förräderi och straffas därefter.

På grund härav bleo Eamonn De Valera, den Irlandska republikens president, arresterad i Ennis, Clara county, den 15 dennes, då han därstädes höll ett tal till en folkmassa uppgående till över 20,000 personer. Arresteringen var ett dramatiskt ögonblick. Mötedelstagnarna, vilka, såsom förut nämnts, uppehöll sig till 20,000, väntade i stor spänning på den uppträdande föreläsaren, som då en längre tid varit i gummund. Spänningen var stor, då plötsligen de Valera trädde upp på talarens och gav sig till känna. Han vägrade taga av sin förklädnad. Han påstas vara mycket magrare och tunnare, än då han förr i tiden tillfälligt visade sig offentligt. Stora jubel och en varm entusiasm hälsade honom, då han började tala. Han hade knappast talat i två minuter, då ropet hördes: "Soldaterna komma" och ögonblicket därpå kom en massa soldater, som med en beväpnad vägn rusade in på mötesplatsen.

Soldaterna angrepp öppenlyskligen folkmassan, flera sköt avlossades, först ovanför huvudena på folket men senare in i massan; kvinnor och barn sprungit vitt om varandra och fullständigt panik uppstod. Man såg plötsligen de Valera falla omkull på platsformen, och man trodde, att han döddes, vilket åstadkom en större villor.

Flottfördraget har nu trätt i kraft

Det s. k. flottfördraget samt Fyra Makt-Pakten har nu slutligen under tecknats.

Den Anglo-Japanska alliansen har automatiskt upphört att existera.

Fördraget rörande begränsning av sjöflottan samt det s. k. Fyra Makt-Pakten, vilka ingicks under Washington-konferensen, har nu slutligen trätt i kraft den 17 dennes, då representanter för alla de under tecknade länderna samlades i utrikesdepartementet i Washington och formellt under tecknade och växlade ratifikationsdokumenten.

Det formella under tecknandet skedd efter strax efter middagen och åtföljdes av en åkär publik ceremonier. Den aktuella reduktionen av de första linjesskeppen i enlighet med traktatets föreskrifter kommer att omedelbart företagas, och tillkaldas kommer den s. k. anglo-japanska alliansen att automatiskt upphöra nere det ömsesidiga utbytet av ratifikationsdokumenten.

Tvister i Öster om en järnväg.

Den kinesiska Östra Järnvägen tvisteför mellan fransmän och mandchurier.

Krigslördan Chang-Tsu-Lin ämnar trotsa stormakterna.

Den mandchuriske krigslördan Chang-Tsu-Lin har, enligt vad en korrespondent till Chicago Tribune meddelar från Tokio, beslutat att ej frasta något avseende vid protesterna från konsulaten för Förenta Staterna, Frankrike, Storbritannien och Japan, utan ämnar fullborda sina planer att annektera den Kinesiska Östra Järnvägen och kommer att etablera en byrå, vilken kommer att övertaga landkoncessionerna såsom första steg till beslagtagandet av själva järnvägarna. Situationen hotar att åstadkomma allvariga komplikationer med såväl de ryska sovjetelementen, som gör ånspråk på järnvägslinjen, som med de franska kreditorer, som ämnade substantiella lån till ryssarna för järnvägens konstruktion. Fransmännen önska järnvägen som en säkerhet för de lån, som Moskva vägrar att betala.

Japanserna komma ej att taga några självständiga steg i saken, ehuru de äro mycket intresserade av järnvägens öde, vilken är en förbindelselänk med Mandchuriska Järnvägen. Japanserna anses, att frågan bör lösas av de nio nationer, som under tecknade Washington-fördraget.

I en sammanställning med polisen blevo 23 av dessa särade i närheten av Recklinghausen.

Atta kommunister blevo dödade och femtio särade vid en sammanstötning med polisen i Aildorf den 17 dennes. Orosligheterna pågå, och 200 civila ha insvurits som poliser.

Fransmännen ha beslagtagit 700,000,000 mark i ett bokhinder i Coblenz, enligt ett tyskt meddelande. Efter senaste kursen motsvarade denna summa \$1,000.

Kiel-kanalen måste öppnas för trafik

Världsdömstolen förklarar att kanalen måste öppnas för utländsk trafik.

Tysklands vägran att tillåta Wimbledon tillträde var olagligt.

HAAG den 17 augusti.—Den permanenta Rätten för Internationell Rättvisa har i dag fattat ett domslut rörande Kiel-kanalens användning av utländska fartyg till den effekt, att den måste hållas öppen för utländsk trafik. Rätten ansåg, att tyskarna ej hade befogenhet att förhindra det franska fartyget Wimbledon att inträda i kanalen år 1921 under förtöjnings- och utlastningsarbetet och att Tyskland skulle betala kompensation härfor.

Wimbledon-fallet är det första, varit världsdömstolen varit anbefallt att göra ett slutgiltigt domslut. Det kom upp på så sätt, att Tyskland vägrade det av ett fransk båt avskäddad ammunition för Polen lastade fartyget Wimbledon att gå genom Kiel-kanalen. Tyskland förklarade, att genom att tillåta fartyget att passera skulle det ha brutit mot sina egna föreskrifter rörande neutralitet.

Poincaré's svar till England är färdigt

Svarsnoten färdig, men har sänkt till Belgien för att senare tillställas England.

Frankrike kan ej godkänna Englands villkor. Ockupationen fortsätter.

Situationen i Europa med avseende på tvisterna mellan Frankrike och England och den eventuella brytningen dem emellan på grund av Ruhr-ockupationen och tyska skadeståndets betalande har ej förändrats mycket under den gårdags veckans lopp. Engelska noten till Frankrike, variföreslås att en internationell kommission äskes att undersöka den undersökning för att finna ut tyskarnas verkliga betalningsförmåga samt bestämma skadeståndets storlek, samt vari ockupationens laglighet tyvärr rådu tillräva har naturligtvis ej framkallat några synnerligen varma känslor hos de stolta fransmännen. Stämningen har tvärtom varit den allra bittra, och det är tydligt, att tidsningspressen gjort verkliga ansträngningar för att kunna hålla sitt språk inom vederbörliga gränser.

Så småningom lugnade sig emellertid de upprörda känslorna, och man kunde börja resonera lite mera sänkt och lugnt. Visserligen visa ej de meddelandena om den kommande svarsnoten, som hittills givits, att fransmännen ämnar i någon mån ge med sig, men de ha dock uttalat en önskan, att en brytning ej skall åstadkommas. De hoppas således otvivelaktigt att förnä England till någon kompromiss eller eftergift. Poincaré förklarar sålunda, att det är tydligt för Frankrike, att det ingenting har att förvänta från England, men att det kommer att stå ensamt för vinsten av sina motiv, om så blir nödvändigt. "Om våra vännar bli våra fiender, så kanske våra fiender bli våra vännar" har en fransmåttande fransk statsman uttalat samt ha tilläagt, "att tyskarna aldrig begärnar så otvivelaktigt språk eller metoder mot fransmännen, som den engelsmän gjort." Detta visar den bittra sinnessättning, som den engelska noten framkallat.

Det framgår emellertid av senare meddelandena, att Frankrike redan har svarssnoten färdig, men att den först tillställts den belgiska regeringen. Liksom i går, onsdag den 22 ds, förväntade man, att den slutliga texten till svarssnoten skulle vara färdig att tillställas England." Poincaré har utarbetat sitt svar så, att det innehåller två parallella kolumner, var i ena sidan den engelska noten publicerats och i den motsvarande sidan svarer avses punkt för punkt. Med avseende på ockupationens olaglighet kommer han att förklara, att det är väl sent att ifrågasätta dess olaglighet, symmetriskt som den är i full överensstämmelse med Versaillesför-

Farmarna fordra extra session

Förenta Staternas farmare uppmana Coolidge att sammankalla extra session.

Fördrar bestämt vetepris och ekonomiskt understöd.

Det är ej endast västra Canadas farmare, som mottra övert på något måste göras för att stabilisera vetepriset. Även i Onkel Sams rike framställs farmarna liknande krav och de kanske tillä radikalare och bestämdare tillägg än deras canadensiska kolleger. En längre tid har det talats en massa om att farmarna skulle bli inne sitt vete, vägra att sälja det samma etc., att de skulle låta bli att beså ålten för vintern — på de platser, varst de beså ålten med vinternsträckning verkställt dessa hotelser. Så började man orera om att regeringen skulle sammankalla en extra kongress-session för att se, vad som kunde göras, dels för veteprisets fixerande och sådets marknadsförande, samt dels för att hjälpa farmaren ur de ekonomiska svårigheter, varuti de befanna sig. Den nyvalde senatoren Magnus Johnson var en av förkämparna för dessa strävanden, men senator La Follette vägrade visst att gå med härpå.

Nu övervämmas emellertid den nya presidenten Coolidge av brev och telegram från farmare samt från farmarorganisationer, från västern och nordvästern, var i de det entusiastiskt anslå om en extra session för att diskutera vetesituationen. Regeringen beräknar, att det kommer att bli omkring 7 miljoner mind-

Ohygglig gruvolycka i Wyoming, U. S. A.

Ett hundratal personer förlora sina liv i en gasexplosion på 17,000 fotas djup.

Upprörande scener vid gruvmyningen bland anhöriga till de förolyckade.

Gång efter annan förekomma i Förenta Staterna ohyggliga gruvolyckor, som kräva sina offer, och som visa, vilka risker dessa industriarbetare taga för att tjäna ett knappt uppehället. Dessa olyckor, som otvivelaktigt för de mesta ske på grund av att ett tillräckligt skyddsåtgärder vidtagits av bolagen, äro så mycket mer upprörande, då man besinnar, för vilka oerhörda svårigheter gruvarbetarna som oftast arbetar.

Den gång kommer det sorgliga olycksbudet från Kemmerer, Wyoming, där en gruvexplosion ägde rum i gruvan nr 1 i Kemmerer, varvid minst ett hundratusen arbetare förlorade livet.

Kolgruvan, var arbetet pågick, är över en mil djup, men männen arbetade på 1,700 fotas djup på en av de lägre botnarna eller avsatserna, där olyckan ägde rum. Den första aningen om att en olycka ägt rum fick man, då en ljock, svart rökig rökning ringlade sig ut genom ventiler i taket i toppen av gruvan. Man sökte omedelbart sätta sig i förbindelse med de inestående, men den elektriska alarmrörningen hade av explosionen förstörts, vadan de förolyckade voro avstängda från all kommunikation. Så snart som det var möjligt, organiserades undsättningsarbetet, och arbetet vidtog genast med ett hundratal frivilliga arbetare. Det tog flera timmars arbete, innan man kunde komma ned till de förolyckade. Då man antigen fick öppningen rensad, måste man tränga sig genom rök och gas under djupa mörker, då elektriska lysnet var förbjudna.

Efter en längre tid sökande kom man antigen ned till platsen för olyckan, och det visade sig, att de flesta förolyckade i huvudsaken, medan de som lyckats kräva sig till sidorummerna, värest gasen tylligen ej varit så stark, klart sig bättre. Av de 140 personer, som befunno sig i gruvan, lyckades man rädda 37. Enligt vad tidningsarna berättat, hava 25 av dessa en erfaren mans kvickhet att tacka för sina liv. Denne man, som forut varit med i liknande olyckor, förmådde arbetarna, vilka sökte tränga sig fram till utgången, att hålla sig kvar varst de voro och söka rädda sig.

Im. konferensens betydelse växer.

Det spända förhållandet mellan Frankrike och England ger större betydelse till konferensen.

Australien kommer att fordra brittisk marknad för sina produkter.

Alltefter som den europeiska situationen dagligen blir allvarigare, antager den imperiella konstitutionella och ekonomiska konferensen, till vilken det nu är endast en månad kvar, allt betydelsefullare karaktär. Det är semiofficiellt kunnigt, att greven av Devonshire kommer att kvarstanna vid platsen som kolonialsekreterare, tills konferensen är avslutad, allidastund denna konferens och de samlingar, som där komma att äga rum, otvivelaktigt få stort värde och en viss häkräft på engelska regeringens handlingar och framtida öde.

En brytning mellan Frankrike och England, som den senaste brittiska noten tycks förebåda, gör det ävenså viktigt och betydelsefullt för den engelska regeringen att rådgöra med statsmännen från de avlägsna kolonierna med avseende på den ställning och de slutliga steg, som måste vidtagas för att ge eftertryck till den engelska taktiken och utrikespolitiken.

Krisen kommer att betydligt öka de svårigheter, vilka Hon Mackenzie King måste möta med sina Quebec-anhängare, då Ruhr-situationen kommer att redogöras för vid konferensen.

Im. konferensens betydelse växer.

Det spända förhållandet mellan Frankrike och England ger större betydelse till konferensen.

Australien kommer att fordra brittisk marknad för sina produkter.

Alltefter som den europeiska situationen dagligen blir allvarigare, antager den imperiella konstitutionella och ekonomiska konferensen, till vilken det nu är endast en månad kvar, allt betydelsefullare karaktär. Det är semiofficiellt kunnigt, att greven av Devonshire kommer att kvarstanna vid platsen som kolonialsekreterare, tills konferensen är avslutad, allidastund denna konferens och de samlingar, som där komma att äga rum, otvivelaktigt få stort värde och en viss häkräft på engelska regeringens handlingar och framtida öde.

Påminnelse om Dreyfus-affären

Greve Ferdinand Esterhazy, som orsakade Dreyfus' arrest för förräderi, avliden.

Tidningsrapporter om Major Greve Ferdinand Esterhazy's död i Harpenden, England, författaren av den berömda boken "Bordenes", som orsakade kapten Alfred Dreyfus' arrestering och för Frankrike för 25 år sedan, har återfört till minnet denna upprörande skandal.

Major Esterhazy, som försvann ur tiden genom att antaga namnet Count de Vollemont, har bott i England sedan 1898. Han rynde från Frankrike, då det uppdagades, att han leke Dreyfus författat det memorandum, som blivit funnet i franska utrikesdepartementets kontor, övert dokument som blivit avsenda till Tyskland. Detta memorandum, skrivet i Dreyfus' handstil, var det enda bevis, som fanns emot Dreyfus. Han befanns skyldig och dömdes till livstids straffarbete. Detta skedd år 1894.

Senare upptäcktes det, att Esterhazy var den verkliga författaren. Denne bracktes in till fängelset och lyckades bli frikänd. Då det emellertid blev tydligt, att Dreyfus skulle frigivas, blev det för hett under fötterna på Esterhazy, som tog sin Mats ur skolan och rydde till England, där han antog nytt namn och sedan bott, tills han nu avlidit. Dreyfus blev som bekant senare frikänd och lössläppt.

LARS O. JENSEN I. O. G. T.'S CHEF

Vid världslatorgemötet av I.O.G.T. i mitten av denna månad avhölls i London, England, återvaldes till I.O. G. T.'s internationelle chef rektor Lars O. Jensen, Bergen, Norge. Till rådgivare valdes George Cotterill, Washington, U. S. A. Nästa världslatorgemötet kommer att avhållas i Förenta Staterna 1927, enligt meddelande från London, daterat den 14 ds.

WALTER BISHOP & CO. Stationery, Printing, and Stationery. 80 Lombard Street, Winnipeg.